

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 27 февруари 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагьозова-Финкова

Константин Пенчев

Таня Райковска

Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколита Даниела Иванова, разгледа в закрито заседание на 27.02.2024 г. конституционно дело №9/2024 г., докладвано от съдия Надежда Джелепова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 14.02.2024 г. по искане на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 129, ал. 6 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК, обн. ДВ, бр. 105 от 29.12.2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г.) в частта „с изключение на задължителни осигурителни вноски“.

Вносителят е изложил мотиви, с които обосновава противоречието на оспорената разпоредба с чл. 4, ал. 1, чл. 6, ал. 2, чл. 7 и чл. 17, ал. 1 и 3 от Конституцията. В искането се поддържа, че според предвиденото изключение, при прихващане или възстановяване на неправомерно внесени

или събрани въз основа на акт на орган по приходите суми за задължителни осигурителни вноски, законна лихва се дължи от деня, в който сумите е следвало да бъдат възстановени, а не от датата на извършване на плащането, както това е предвидено при останалите публични вземания. По този начин се създава неясна и взаимоизключваща се правна уредба в противоречие с принципа на правовата държава. Според вносителя поради паричния характер на всички публични вземания е необосновано и несправедливо лихвата за задължителни осигурителни вноски да се дължи от по-късен момент, с което на практика се изключва нейната дължимост. Посочва се, че чл. 129, ал. 6 ДОПК неоправдано установява неравно третиране въз основа на личното положение на лицата – временното им качество на длъжник на определен вид публично задължение, при липсата на потребност от постигането на значими за обществото цели. Вносителят подчертава също, че в противоречие със задължението на държавата да отговаря за вреди, причинени от нейни незаконосъобразни актове, предвиденото изключение необосновано лишава лицата от възможността да получат пълния размер на лихвата по реда на чл. 129, ал. 1 ДОПК, като единствено могат да предявят своите претенции по реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. В искането се посочва, че се накърнява и правото на частна собственост, като се допуска обогатяване на държавата за сметка на гражданите, които са претърпели вреди от незаконни актове на органи на публичната власт, като са били лишени от възможността да ползват притежаваните от тях парични средства.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект на инициатива съгласно чл. 150, ал. 5 от Конституцията. То е в обхвата на правомощието на Висшия адвокатски съвет да сезира Конституционния съд, тъй като е насочено към установяване на противоконституционност на законова разпоредба, за която се твърди, че накърнява основни права на гражданите, каквото е правото на собственост.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредба от действащ закон, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. По такъв предмет Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение, включително и по неговата допустимост, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Конституционният съд приема, че при тези данни искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът приема, че с оглед на предмета на направеното искане следва да бъдат конституирани като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, Върховният административен съд, омбудсманът, Националната агенция за приходите и Националният осигурителен институт.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д-р Ганета Минкова, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Евелина Димитрова, доц. д-р Савина Михайлова-Големинова, доц. д-р Юрий Кучев и д-р Здравко Славчев.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 129, ал. 6 в частта

„с изключение на задължителни осигурителни вноски“ от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн. ДВ, бр. 105 от 29.12.2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, Върховния административен съд, омбудсмана, Националната агенция за приходите и Националния осигурителен институт, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д-р Ганета Минкова, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Евелина Димитрова, доц. д-р Савина Михайлова-Големинова, доц. д-р Юрий Кучев и д-р Здравко Славчев, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова